

วิชาสันติศึกษา (สศ. 62302)

ความนำ

สถานการณ์ ของความขัดแย้งต่าง ๆ ในสังคมไทยมีความซับซ้อน และมีความเชื่อมโยงกับปัญหาต่าง ๆ ทั้งในระดับภูมิภาค และในระดับโลกมากขึ้นมาถึงความขัดแย้งต่าง ๆ อาจมีสาเหตุมาจากตัวแปร ทั้งที่เป็นการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้นกองทัพซึ่งถือว่าเป็นกลไกหนึ่งของภาครัฐและสังคมจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของความขัดแย้งนี้เปลี่ยนไป ทั้งนี้เนื่องจากการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม นั้นไม่อาจจะใช้มาตรการต่าง ๆ ที่เป็นการปฏิบัติ โดยความรุนแรง (Violence) ใช้แนวทางสันติวิธี (Non – violena) จะเป็นทางเลือกสำหรับนักการทหารในสงครามของอนาคต แต่ อย่างไรก็ตาม หลักการสงคราม (Principle of war) หรือแนวคิดในการดำเนินกลยุทธ์ (Tactics) ต่าง ๆ ยังคงมีความจำเป็นและสามารถที่จะนำมาปรับใช้กับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยสันติวิธีได้อย่างดียิ่ง ทั้งนี้แนวคิดของสันติวิธีมิใช่การอยู่นิ่งเฉย (inactions) แต่ปรัชญาของสันติวิธีได้อย่างดียิ่ง ทั้งนี้แนวคิดของสันติวิธีมิใช่การอยู่นิ่งเฉย (inactions) แต่ปรัชญาของสันติวิธีจะเป็นการต่อสู้ชนิดหนึ่งเพื่อการตัดความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างคู่กรณีใหม่ เพื่อความเท่าเทียมกันโดยไม่ใช้ความรุนแรง

สำหรับความรู้ (Bodn of knonledge) ที่ใช้ในวิชาสันติศึกษา นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเอาความรู้จากหลาย สาขา วิชา มาประยุกต์ใช้ อย่างเป็นสาขาวิทยาการ (interdisciplinary) ทั้งนี้วิชาใดวิชาหนึ่งไม่อาจจะแก้ไขความขัดแย้งได้เพราะสาเหตุของความขัดแย้ง อาจเกิดมาจากหลายเหตุการณ์ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม อย่างไรก็ตามประเด็นสำคัญที่จะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ ก็คือ แนวคิดในเรื่อง อำนาจ (Power) ความรุนแรง (Violence) และสันติวิธี (Peace) เนื่องจากว่าประเด็นดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกัน และส่งผลต่อการ กำหนดขอบยุทธศาสตร์ (Strategic) และกลไกทางยุทธวิธี (Tactics) ในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิชาสันติศึกษา ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร)

1. เพื่อต้องการให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความเข้าใจถึงกระบวนการ และอาศัยความรู้ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาคด้วยสันติวิธี
2. เพื่อต้องการให้ผู้เข้ารับการศึกษาคได้ทราบคือ กระบวนการทางการเมือง , เศรษฐกิจ สังคม และสิทธิมนุษยชน กับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยสันติวิธี
3. เพื่อต้องการให้ผู้รับการศึกษาสามารถประยุกต์เอาความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางสันติวิธีในการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีสำหรับแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

เนื้อหาในการศึกษาวิชาสันติศึกษา

ครั้งที่ 1 เป็นการนำเสนอภาพรวมของเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่จะต้องศึกษา (Orientation) (3 ชม.)

ครั้งที่ 2 แนวคิดเรื่องอำนาจ (power) และความขัดแย้ง (Conflict) ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี (4 ชม.)

- ที่มาของอำนาจ
- ความสัมพันธ์ของอำนาจระหว่างคู่ขัดแย้ง
- ความสมดุลของอำนาจ และความไม่สมดุลของอำนาจ (Balance & Unbalance of power)
- การนำความขัดแย้งไปสู่ความรุนแรง (Violence)

ครั้งที่ 3 แนวคิดเรื่องความรุนแรง (Violence) (4 ชม.)

- ความรุนแรงทางตรง (direct Violence)
- ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural Violence)
- ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (Cultural violence)

ครั้งที่ 4 กระบวนการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี (8 ชม.)

- วิธีการของการปฏิบัติการ โดยไม่ใช้ความรุนแรง
- ผลสำเร็จของการใช้การปฏิบัติการ โดยไม่ใช้ความรุนแรง
- ศึกษาเป็นคณะ โดยใช้เหตุการณ์ ของความขัดแย้งที่ปรากฏการณ์ในสังคมเป็นกรณีศึกษา (4 ชม.)

ครั้งที่ 5 กระบวนการทางการเมืองกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติ (4 ชม.)

- ความสัมพันธ์ของโครงสร้างทางการเมืองกับปัญหาความรุนแรงในสังคม
- ระบบการเมืองกับการแก้ปัญหาความรุนแรงด้วยสันติวิธี
- แนวคิดเรื่องประชาสังคมกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

ครั้งที่ 6 การพัฒนาเศรษฐกิจ กับ ปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคม (4 ชม.)

- กระบวนการของการพัฒนาเศรษฐกิจ และการแย่งชิงทรัพยากร กับความขัดแย้งและความรุนแรง
- เศรษฐกิจพอเพียงกับการแก้ไขความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคม

ครั้งที่ 7 เปิดหาโครงสร้างทางสังคม และสิทธิมนุษยชน กับการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี (3 ชม.)

- กลไกทางสังคม กับความสัมพันธ์เชิงอำนาจของกลุ่มในระบบสังคม
- ปัญหาสิทธิมนุษยชนกับการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี

ครั้งที่ 8 แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์กับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี (4 ชม.)

- อุดมการณ์กับ แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ของการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี
- เป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ของการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี
- การกำหนดยุทธศาสตร์ของการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

ครั้งที่ 9 การกำหนดกลยุทธ์ของการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี (4 ชม.)

- ปัจจัยในการกำหนดกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี
- กระบวนการในการกำหนด แนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี
- ผลลัพธ์ที่จะเกิดกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

ครั้งที่ 10 นโยบาย สานความมั่นคงกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี (3 ชม.)

ครั้งที่ 11 บทบาทของ กอ.รมน. กับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี (3 ชม.)

ครั้งที่ 12 ศึกษาเป็นคณะ เรื่องกำหนดยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี (4 ชม.)

การวัดผล

ส่งรายงาน 50 %

สอบด้วยครู 30 %

การมีส่วนร่วมในชั้น 20 %